

World Missionary Press

Help From Above - Bari

ŊARIET NA PO KI

Compiled by Watson Goodman

Kana ti tugwörö

ŊARIET NA PO KI

“ŊARIET NA PO KI,” a mañesi ti wuröt loke ka'de ka'de ti Bibilia. Nan yubö adi tokoresi nabut ti wuröt loke a Bibilia.

Kulyet lo ŋun po ki, ko diri ŋaŋarakindya töilyet lo mamagora ko lo moka kure i kepodu na torigwo. Ko ŋuto a löpugö töili a köyi toron a luŋundi Matat Yesu Kristo i gwolon kanyit i töili, a yubi Matat Yesu Kristo ko töili lonyit liŋ a kalwökönit lonyit, a Matat mo kwekindi mugun ko lepeŋ a tikindye nye lyöŋön ko talin nanyit ko ŋilo kayupönit i töili. Nan denun kine kulya i 1937 a nan gwe ko lyöŋön ko tojulin duma ko Matat suluja i nu diŋit. Nan mo'yu ta i wukindya na 'börik ko lepeŋ a kalwökönit ko a Matat soŋinana, ko do a ko nyuŋ kondya sona.

—Watson Goodman

Text from the Bible in Bari ©1979 United Bible Societies. Used by permission.

NYARET NA ÆUN

1

Ama Æun a kwekin yi adi nye nyanyar yi parik, kogwon i dijit nagon yi nyuŋ gwon a katoronyak nu, a Kristo iŋge twan kogwon kulya kaŋ. —Roma 5:8

Nyena a dijit na rorwe lo Pasaka gwe a ko nyuŋ po. A Yesu iŋge den adi dijit nanyit aje jo anyen nye wuwuddye i na kak i tu ko Monye yu. Lepeŋ nyanyar ŋutu kanyit lo gwon kak ni kulo, a nye nyarji se parik tojo ko 'dutet. —Yoane 13:1

Na po ko Yesu Kristo, katokoronit lo yiyiniki a gwak, logon a ŋien a togcleŋ i twan, ko a duma lo moran ti kak lo. Ti bulet gwe ko lepeŋ

logon nyanyar yi lo, logon a lakundya yi kaŋo i toronjin kaŋ ko rima kanyit lo. —Kweyatti 1:5

Kogwon Æun nyanyar ŋutu ti na kak parik, nyena a nye tindi Æuro lonyit pilili anyen ŋutu liŋ logon a yubbö lepeŋ kilo böŋö gwon ti twatwa, ama anyen gwon ko ru na yey nyin. —Yoane 3:16

Köju 'beron nan MATAT a pu-kökin ko lepeŋat, kulya adi, Nan aje nyar ta ko nyaret nagon ti 'duddyö kwöŋ, nyenagon a nan iŋge pikun ta köyö ni ko nyarju nagon ti 'baka kwöŋ. —Yeremia 31:3

2

YESU KRISTO A ÆUN

Kulya ti keru likaj lo Æun 'diri a nagululök parik adi, Lepeŋ a kweya a ŋuto, a Mulökötyo Loke iŋge kweja lepeŋ a lo rigwo, a malaikajin iŋge met lepeŋ, a kulya kanyit tokuöjine i jurön kiden, a iŋge yupö i kak 'bukuluŋ, a lepeŋ 'depa-jine ki i bula. —1 Timoteo 3:16

I suluki na ŋo liŋ, Kulyaet 'beron gwon kata, a Kulyaet lo gwe ko Æun i pirit na gcleŋ, a Kulyaet lo gwe a Æun. A Kulyaet lo worani a ŋuto, a mönundye kayaj kiden. —Yoane 1:1, 14

Kine ŋo liŋ a pokin anyen kulya na jam Matat ko nebi i kutuk köju kunu ködyö kokona, adi, Mete, 'di-

et mo gwon ko pele a mo ta'duundyö ŋuro lulalet, a se mo gwije lepeŋ a Imanuele (Imanuele nyönyökö adi, Æun gwon ko yi).

—Matayo 1:22, 23

A Yesu piŋe lepeŋ adi, Nan aje jonga dijit a najo ko ta, ama Pilipo do nyuŋ a ko den nan? Æuto logon a met nan lo aje met Baba. Nyena nyo do kulya adi, Kweki yi Munyi? Do a ko yup le adi nan gwon ko Baba i mugun a Baba gwe köyö i mugun? Kulyaesi logon nan aje jamakin ta kilo ti po köyö; ama Baba lo gwon köyö i mugun lo lepeŋ lo kondya kitajin kanyit.

—Yoane 14:9, 10

Ko guto logon tuggö adi Yesu a **Njuro lo Njun, Njun gwolon kanyit i mugun a nye gwolonje ko Njun i mugun.** –1 Yoane 4:15

A malaikatat waddi lepenj adi, **Mulökötyo Loke mo pokin konut, a rigit na Katonjanit lo ki lij mo mugge do, nyenagon ko njina kwe lupudi logon mo yuyuwje lo mo lujuni a loke, a Njuro lo Njun.**

–Luka 1:35

A guto lo waddi adi, **Duma lio, lepenj a na anyen nan böngö yubbö lepenj? A Yesu waddi lepenj adi, Do aje met lepenj; nye njilo lo jambu ko do sojinana lo.** –Yoane 9:36, 37

Kogwon lupudi a yuwweki yi, a **nuro lo 'dakarikin yi; a tumatyan mo gwe kanyit i kido, a karin kanyit mo lujuni a Kajujuwanit katusörönit, a Njun Kabulönit, a Mo-nye lo yeq nyin, a Mor lo taliq.**

–Yisaya 9:6

A nagon nye nyun jajambu nu, a **'diko na kokobbu mugge lepenjat, a gworo lo kuu i njina 'diko adi, Njilo a pilili lio lo Njuro lo nyanyara, logon nan a lyöngi parik lo; yigge ta kulya kanyit.** –Matayo 17:5

Kogwon Njun ko ru nanyit **'buku-lun gwolon ko Kristo i mugun.**

–Kolosal 2:9

4 YESU TUKURUKINDYÖ YI KO NYE A NJA

A Yesu jamakindye lepenjat adi, **Ta a ti na kak, ama nan a lo ki. Ta a gutu ti na kak, ama nan 'bayin a lo na kak. A Yesu waddi lepenjat adi, 'Diri 'diri nan takindya ta adi, Ijerot nagon Abarayama a ko yuwje nu, a nan gwe kata.**

–Yoane 8:23, 58

Na gwondi nan i na kak na, nan a **parara na gutu ti na kak.**

–Yoane 9:5

A Yesu kulyani ko lepenj adi, **Nan logon a njiet ko a ru. Njuto logon a yubbö nan lo mo gwon jörun ma-'di ko nye a twan.** –Yoane 11:25

A guto na kulyani ko lepenj adi, **Nan deden adi Masia mo popo.**

(Masia lujü a Kristo.) **Ko lepenj a po, a nye mo takindye yi no lij. A Yesu waddi adi, Nan lo jambu ko do sojinana lo, nan nyelo.**

–Yoane 4:25, 26

Nyena a Yesu köti jamakindye lepenjat adi, **'Diri 'diri nan takindya ta adi, Nan a kötumit na yidin.**

–Yoane 10:7

Ta lujgu nan a **Katodinönit ko a Matat, nyena no na jam ta kine a gwak kogwon nan a nye.**

–Yoane 13:13

A Yesu waddi lepenj adi, **Nan logon a kiko, ko a to 'diri, ko a ru. Njuto 'bayin lo tu ko Baba yu ake ko nye tiri köyö.**

–Yoane 14:6

A nye 'dumundye ambatajin mu-
kanat se ko somot murek kune, a
nye dirje ki, a 'boroji 'boroja, a nye
pipindye ambatajin kune, a tindi
ɣutu kanyit kajujumuk, a kajuju-
muk tindi ɣutu kulo. A ɣutu liɣ
nyesi nyesu a iɣge yimönö. A lepe-
ɣat iɣge 'du'dumun kupöjin puök
wot murek ti ambatajin na pipinya
nagon a ko nyci. A ɣutu fyan logon
a nyesu kulo gwe gwoso alipan
mukanat, wat ɣutu wate se ko
ɣwajik. —Matayo 14:19b-21

A Simona waddi adi, Katodinönit,
yi a kita i tukwaje liɣ a yi gwe a ko
mogga nene ɣo, ama kogwon do
aje kulya, nan de gugubara ku'yi-

lan. A nagon se aje kondya sona
nu, a se iɣge munyun somot jore
parik, a ku'yilan kase suluje gigi-
nyija. —Luka 5:5, 6

Mete, a ɣutu murek logon a mo-
'dokeno gwe i si'da i merete lo ki-
ko, a na yingge se adi ɣilu a Yesu lo
lwönöddu nu, a se wonoro ki adi, Do
ɣuro lo Dawidi, wone konyen ko
yi! A Yesu... a piye adi, Ta 'dek ti
nan konaki ta nyo? A se waddi le-
peɣ adi, Pon дума, böñö ɣanc ko-
nyen kaɣ. A Yesu wone konyen ko
lepeɣat, a 'bo'yi konyen kase, a
'de'de se bulöni bulö meddya, a
moraddi ko lepeɣ.

—Matayo 20:30, 32b-34

6 YESU KRISTO A KAGWIYANIT KO A MATAT

Kogwon ɣun a gweja ɣo liɣ ko-
gwon tomirian na ɣilo ɣuro, kode
se a ɣo ti ki kode a ti kak ni, kode
se a ɣo nagon memeta kode nagon
ti meta kunc, kode a si'dacsi ti ki-
mak, kode a todumalan, kode a tu-
matyanjin, kode a kidoni saresi;
iɣkoi, ɣun a gweja ɣo liɣ kogwon
tomirian na ɣilo ɣuro ko a kanyit.

—Kolosai 1:16

Anyen ɣutu liɣ tukun kaɣo adi,
Yesu Kristo a Matat, anyen ɣun
Monye bubula. —Pilipoi 2:11

ɣun... Ama i kulo perok ti 'dutet
nye aje jambu ko yi ko ɣuro lonyit
i mugun. ɣun a gweja kak kogwon
tomirian na ɣilo ɣuro, a tindi

lepeɣ kak 'bukuluɣ a lomore
nanyit. —Ehere 1:1a, 2

Nyenagon ti ɣutu liɣ ti kötumit
na Yisaraele dene den 'bura adi,
ɣilo Yesu logon ta a 'bikikin i kö-
dini na görö lo ɣun aje kon lepeɣ
a Matat ko a Masia. —Konesi 2:36

ɣina a kwe nagon Kristo a twan a
iɣge ɣien i twan, anyen nye böñö
gwon a Matat lo ɣutu lo twatwa ko
lo gwon jörun kilo. —Roma 14:9

ɣun logon a luɣundya ta i tojulin
ko ɣuro lonyit Yesu Kristo Matat
likaɣ lo, lepeɣ a ɣun lo yiyiniki i
kondya na ɣo nagon nye a jambu
adi nye kokon kunc.

—1 Korinto 1:9

YESU KRISTO A KA'DUJÖNIT LO PUTESI TI LIŊ 7

Ama do ŋilo ŋuto, ko nyo nagon do 'duŋgö kulya ti luŋösur lo yubbö lo arabat? Kode do ŋilo ŋuto, ko nyo nagon do laundya luŋösur lo yubbö lo? Kogwon yi liŋ mo gwogwo'dan ko Ijun i komoŋ i 'duŋöki na putesi kaŋ. —Roma 14:10

Nan sarju do i komoŋ na Ijun ko na Kristo Yesu logon mo 'duŋgö putesi ti ŋutu liŋ lo gwon jörun se ko logon a twatwa kulo; nan sarju do 'dindya pukun nanyit se ko tumatyan nanyit. —2 Timoteo 4:1

A na pondi nan Ijuro lo ŋuto ko minyo lio se ko malaikajin liŋ i pirit na geleŋ ko nan nu, a nan

mo si'dakine köyö i si'daet na minyo. A ŋutu liŋ ti jurön mo momoren i köyö i komoŋ, a nan mo ge'yi lepeŋat liŋ geleŋ geleŋ, gwoso na ge'yi kayukunit köbilu ko melon na. —Matayo 25:31, 32

Loŋe Lo'but logon nan tokujö nye lo, tuggö adi kine kulya mo gwon sona i lor logon Ijun mo lilija lwönö ti töilyet ti ŋutu ko Kristo Yesu i mugun lu. —Roma 2:16

A lepeŋ iŋge sarakin yi anyen tokukindyö kine kulya i ŋutu, ko anyen tokurukindyö adi Ijun a wulun nye a ka'dujönit lo kulya ti ŋutu lo gwon jörun se ko logon a twatwa kulo. —Konesi 10:42

8 DAKET KA'DE GWON KO KRISTO

Nan a kötumit; ko lele ŋuto lupöri köyö ni a lepeŋ mo lwököni lwökö, lepeŋ mo lulupö lukata ko tutu kaŋo a mo ryeji pirit nyeit. —Yoane 10:9

A Yesu waddi lepeŋ adi, Nan logon a kiko, ko a to'diri, ko a ru. Ijuto 'bayin lo tu ko Baba yu ake ko nye tiri köyö. —Yoane 14:6

Ijina a kwo nagon nan takindye ta adi ta ködyö twatwa i toronjin kasu; kogwon ko ta a ko yup adi nan nye lo, a ta mo twatwane i toronjin kasu. —Yoane 8:24

Kogwon ŋutu liŋ a torondya, lepeŋat a karakin kiden a gwe a ko

kek ŋo nakwekwelen nagon Ijun 'de'deggi na. Lepeŋ a 'dogga ŋutu 'bak ropet ko 'busan nanyit na njarju anyen se gwon a lo rigwo kanyit i komoŋ, kogwon daket nagon Kristo Yesu a dakundye yi a yi gwe a lui na. —Roma 3:23, 24

Ko ŋina kwe lepeŋ köti bubulö lwöggu asut ŋutu logon mijun nyona ko Ijun ni kulo kanyit i mugun, kogwon lepeŋ yeyenon ŋupi i momo'yu na Ijun kogwon kulya kase. —Ebere 7:25

Lwökit 'bayin ko lele ŋuto kwöŋ, kogwon kunic karin 'bayin i kak ni nagon a tiki ŋutu anyen agu ködyö lwöggu yi. —Konesi 4:12

Ɔina a kita na Ɔun nagon ta gwon ko Kristo Yesu i mugun na. Ɔun a tindu Kristo i gwon a koƆon nikaƆ, nye a tindu yi gwon rigwo kanyit i komoƆ kogwon Kristo. Nye aje tindu yi i gwon a Ɔutu kanyit loko, ko aje lwöƆƆu yi. Kine Ɔo liƆ Ɔun a kon ko Kristo i mugun.

-1 Korinto 1:30

Ko i tindu na Ɔun Monye tinate. LepeƆ a kondya yi a jukin i Ɔarundya na Ɔo ti Ɔutu ti Ɔun na gwon i parara kune. LepeƆ a lwökundyö yi kaƆo i riƆit na mudwe, a toyöddi yi i tumatyan na Ɔuro lonyit lo nyanyara lo. Ɔilo Ɔuro a yukuu-

ndyö yi kaƆo, kweja adi lepeƆ a pitökindyö yi toronjin kaƆ.

-Kolosai 1:12-14

A kilo Ɔo iƆwan se ko temejik kulo yo'yi köli ludukötyo adi, Do a lo 'but jujukin 'dumundya Ɔina waraga ko i Ɔandu na nya'dotesi kanyit, kogwon do köju a 'duƆö, a rima kunök iƆge gwörökindyö Ɔun Ɔutu ti kötumitön liƆ, ko ti kutusen liƆ, ko ti gweyajin liƆ se ko ti jurön liƆ.

-Kweyatti 5:9

Wöröni ta i nyarju, gwoso nagon Kristo aje nyarji yi na, a wukindye mugun nanyit ko Ɔun a 'doket ko a rubaƆga lo mon paleleƆ kogwon kulya kaƆ.

-Epeso 5:2

10

ROPET NA RIMA TI KRISTO

SoƆinana rima kanyit aje tefenakin yi a lo rigwo ko Ɔun i komoƆ, nyena bia parik lepeƆ mo lwölwök yi i woran na Ɔun.

-Roma 5:9

Rima ti Ɔuro lonyit a dakundya yi, a yi iƆge pitöki i toronjin kaƆ. 'Busan nanyit na nyarju a duma parik ti bulö tema.

-Epeso 1:7

Kogwon kine a rima kwe ti tomoret nagon tomorja Ɔun ko Ɔutu kanyit, nagon mo 'bukwe kaƆo kogwon kulya ti Ɔutu jore i lalaju na toronjin.

-Matayo 26:28

Kogwon ta deden adi Ɔo na 'burön gwoso pödö kode dakap a ko dakundya ta i gwiliƆit lo 'bak

'bulit logon ta a mirun ko mere-nyejin kasu, ama ta a dakwe ko rima ti Kristo nagon ko 'bulit a duma parik. Kine rima gwoso ti kiloloƆ logon 'bak yuyuket kode mörikö.

-1 Petero 1:18, 19

Ama ko yi wörö i parara gwoso na gwondi nye i parara na, a yi tojuline ko 'börik, a rima ti Yesu Ɔuro lonyit lalaji yi i toronjin liƆ.

-1 Yoane 1:7

Ama 'bayin a kine Ɔo ka'de, ama yi köti lyöƆön ko Ɔun kogwon kulya ti Matat likaƆ Yesu Kristo, logon soƆinana aje tomorja yi ko Ɔun lo.

-Roma 5:11b

Ta aje lwökö kogwon yubbö nasu, ama na po ko Ijun ti gwon a nasu, ama lepeŋ lo 'dogga ta. Ijina lwökkit ti gwon a ropet na kita, an lele ŋuto pupurja mugun. —Epeso 2:8, 9

Nyenagon kogwon yi a tetenaki a lo rigwo ko Ijun i komoŋ kogwon yu-
pet na, a yi gwe ko taliŋ ko Ijun kogwon kulya ti Matat likan Yesu Kristo. —Roma 5:1

Yubbe Matat Yesu, a do de lwököni lwökö, do se ko mede inot.

—Konesi 16:31b

Kogwon ko yi gwon ko Kristo Yesu i mugun, kulya 'hayin kode yi a tawero kode yi a ko tawero, ama ŋo duma taŋ gwon a yupet

nagon riŋit nanyit pukun i nyarju na.

—Galatia 5:6

Kogwon ŋutu liŋ logon Ijun lo yu-
ŋundyö kilo a te'ya na kak, a yubbö nikanŋ gwe a telet nagon yi te'yi na kak na. —1 Yoane 5:4

Nyena a se piŋe lepeŋ adi, Yi ködyö kondya nyo anyen kondya kitajin ti Ijun? A Yesu waddi se adi, Na a kita na Ijun, adi ta ködyö yuyup ŋuto logon Ijun a sunyun lo.

—Yoane 6:28, 29

Ama kine kulya a wurö anyen ta böŋö yuyubbö adi Yesu a Masia Ijuro lo Ijun, köti anyen na yubbe ta na a ta gwe jörun i karin kanyit.

—Yoane 20:31

12

YATET NA IJUN

Ti Ijun Monye Matat likan Yesu Kristo, logon a Monye yatakindya ko a Ijun logon ti jaran i togo'yu na ŋutu lo, ti nye purani pura.

—2 Korinto 1:3

Ija logon a Ijun gwoso do logon pipitökindyö toronjin, a girara a swöt a tinc met lyaŋesi ti pitönö ti ŋutu kulök lomoriot? Do ti 'de'ya woran inot ŋupi, kogwon do nyo-nyola i kwekindya na nyarju inot nagon ti 'duddyö kwöŋ na.

—Mika 7:18

Kogwon nyarju inot nagon ti 'duddyö na a duma teŋ ko ki, kulya kunök na yiyiniki a dumalak teŋ ko 'dikolo. —Saumajin 108:4

Kogwon gwoso nagon 'dikolo gwon ki pajo ko kak na, sona nyarju nanyit nagon ti 'duddyö kwöŋ na gwe a duma i ŋutu logon kukuk lepeŋ kilo. Ama nyarju na MATAT yeyenon ŋupi ŋupi 'bak 'dutet i ŋutu lo kukuk lepeŋ kilo, kulya kanyit na rigwo yeyenon tojo i ŋwajik ti ŋwajik.

—Saumajin 103:11, 17

A lepeŋ inŋe lwök yi. Lepeŋ lwöŋgu yi 'hayin kogwon kitajin na'but nagon yi a kon kune, ama kogwon lepeŋ a kayatanit. Lepeŋ lwöŋgu yi kogwon lalai nikanŋ, ko yuŋwe nikanŋ a ludukö i riŋit na Mulökötjo Loke logon a toluduggö yi lo.

—Tito 3:5

Nan MATAT lo kulya sona adi, Po ta, ti yi lilije ta kulya kaŋ. Ma'di nagon toronjin kasu gwon a nator, a se de gwe a nakwe gwoso luru lo lilik; ma'di se gwon a nator gwoso rima, a se de gwe a nakwe gwoso waratat. —Yisaya 1:18

A Mulökötyo Loke se ko nye na yema na kulyani adi, Po, ko ti nye lo yinga lo kulyani adi, Po. Ti ŋutu logon ko kure lo pondi, ko ti nye lo 'de'dekan pion toruesi lo ti nye wuji 'bak ropet. —Kweyatti 22:17

Ama a Yesu ko metc, a nye inge woran a kulyani ko se adi, Kölo ta kilo lupudiet ti pondi köyö ni, an ta ko teŋ ta lepeŋat; kogwon Tu-

matyan na Ijun a na ŋutu logon gwoso kulo lupudiet.

—Marako 10:14

Yakulo, ta liŋ logon a moka kure, po ta i pion; nye logon 'bak gurut ti pondi, gwörundye ko nyesi! Pondi ta, gwörundye ta binyo ko le 'bak gurut ko 'bak ropet.

—Yisaya 55:1

A i lor 'dutet lo rorwe logon a lor дума lo, a Yesu gwo'de ki a laije adi, Ko ŋutu logon a moka kure, ti lepeŋ pondi köyö ni i möju.

—Yoane 7:37

Po ta köyö ni, ta ŋutu liŋ logon kikita ko a sopa pömöni, a nan de tindi ta yukan. —Matayo 11:28

14

ŊUTU LIŊ 'BAYIN A ŊWAJIK TI ŊUN

Ŋwajik ti Ijun se ko ŋwajik ti ŋilo kaŋöönit dena i ŋilo kiko adi, ŋutu logon ti kondya 'bura kode ti nyar luŋasirik kilo ti gwon a ti Ijun.

—1 Yoane 3:10

Kogwon ŋutu liŋ logon Mulökötyo lo Ijun lo nyömöddu kilo, lepeŋat a ŋwajik ti Ijun. Mulökötyo logon ta a wu ŋilo 'bayin a mulökötyo logon tindu ta i gwon a 'dupi a nyömöddi ta bot i kujönö, ama nye a Mulökötyo logon tindu yi i gwon a ŋwajik ti Ijun, a tindi yi i luŋgu na lepeŋ adi, Aba, Baba!

—Roma 8:14, 15

Anyen ta böŋö gwon 'bak yuyukesi, 'bak kulya, ko a ŋwajik ti Ijun

logon 'bak körít kulo, i kiden na ŋutu ti na toberon logon konesi kase a nakwölöŋök ko a kagirak kulo. A ta mo kobbi kobbu kase kiden i na kak gwoso kaser. —Pilipoi 2:15

Nyenagon nan Matat lo kulya adi, Po ta kaŋo kase kiden, ko gwe ta ka'de, an ta ko 'bo'yu ta nene ŋo nagon a lut; a nan mo wuyundye ta, a nan mo gwe a monye losu, a ta mo gwe a ŋwajik kwe lulyan se ko nawate, nan Matat Kabulönit lo ŋo liŋ lo kulya. —2 Korinto 6:17, 18

Ama ŋutu liŋ logon a wu lepeŋ ko a yup karin kanyit kilo, nye titikin lepeŋat kido anyen wora a ŋwajik ti Ijun. —Yoane 1:12

Nyenagon konesi ti mugun na na kak gwon koke makine: lubbö, to-lutan, konesi ti yu na kwe na kona aka kune, twöju na nyömuejin, wandu, tomirikulan, mörö, be'ya na ŋo ti lege, woran, goma, rerenyesi, korja a teŋon, yulön ko ŋo ti lege, meran, loju lo yawa, se ko kunie ŋo gwoso kine. Nan tokujöndu ta gwoso na tokujöndi nan ta köju nu adi, ŋutu lo kondya ŋo gwoso kine kulo mo ti ŋarju ŋo ti Tumatyan na Ŋun. —Galatia 5:19-21

Ti yi wöröni ta 'bura gwoso ŋutu lo wörö i tuparan, 'bayin i to'betan, kode i meran, kode i tolup, ko-

de i kondya na ŋo nagon a wuya kana, kode i mörö, kode i yulön. Ama jupukindye ta Matat Yesu Kristo a lito kasu möriesi.

—Roma 13:13, 14a

Wöidio, ŋutu logon ŋijien ko'bu-re kobubut, anyen se kepoddu yawa na pötwör; logon karara tojo ko tukwaje kiden tojo binyo a 'yurja se!

—Yisaya 5:11

Ko meddya binyo nagon a nator a gwe a nasulyöŋök i kopo, a lupöni ko ŋuto i gworo adi yoo. A i mukök a koji gwoso munu, a toggi gwoso munu gwoŋkorokok.

—Tolupesi 23:31, 32

16

TO'DIRI AKO JUKIN

A nye waddi lepeŋ adi, Do ködyö nyanyar Matat Ŋun ilot ko töili ilot liŋ, ko ködudwö inot liŋ, ko ye-yeesi kunök liŋ. Ŋilo a saret duma ko a togeleŋ. —Matayo 22:37, 38

A na suluje Yesu jölö nu, a lile ŋuto wöku wökun, a rugwujökine kak ko lepeŋ i komoŋ, a piye lepeŋ adi, Katodinönit lo'but, nan ködyö kondya nyo anyen wuju ru na yey nyin? A Yesu waddi piya lepeŋ adi, Nyo do luŋ nan a lo'but? Ŋuto 'bayin logon a lo'but ama ka'de a Ŋun. Do a den saresi adi, Do ködyö ti tatuja ŋutu; Do ködyö ti lubbö;

Do ködyö ti koko'ya; Do ködyö ti lijikindyö; Do ködyö ti mumulukundya ŋo na lege; Bule bu munyi se ko ŋuti. A nye rugge adi, Katodinönit, nan aje 'dep kilo saresi liŋ suluja i toteton nio. A Yesu dirje lepeŋ, a iŋge nyar lepeŋ, a kulyani ko lepeŋ adi, Do yöŋgi ŋo geleŋ nagon do a ko kon; iti, tugwöre tugwör ŋo kunök, ko 'doggi ŋutu lomerika, a do mo gwe ko tukwörien ki yu, a kirut pondi ko kipundye nan. A na yinŋe ŋilo ŋuto kine kulya nu, a komoŋ nanyit worani a nagusu, a nye iti tu dedelyaji, kogwon nye a kwörinit parik. —Marako 10:17-22

An ta ko mumulugga ta 'börük, Ijun ti kweniarikin. Kogwon ɲo nagon ɲuto weja se kune, lepeɲ mo ɲerja se köti. —Galatia 6:7

Ɔwajik kwe, ti lele ɲuto gwe ti togirja ta. Nye logon yeɲon kondya 'bura lo a lo rigwo, gwoso na gwondi Kristo a lo rigwo na. Ɔuto logon yeɲon a kakonanit lo toronjin, lepeɲ a ɲuro lo ɲilo kaɲöönit.

—1 Yoane 3:7, 8a

Ta a ko den le adi katoronyak mo ti gwon a ɲutu ti tumatyan na Ijun le? Ko kakalakindya ta 'börük; kweja adi kawutejin, kode kakwakwasak ti nyömuejin, kode kalupejin, kode ɲutu lyan logon dödototu ko

'börük, kode kolak, kode kagomak, kode kamerak, kode kamomorok, se ko karyakak, ɲutu gwoso kilo mo ti gwon a ɲutu ti tumatyan na Ijun. —1 Korinto 6:9, 10

Ti lele ɲuto gwe ti mumulugga ta ko kulyaesi logon 'bak 'bulit. Kogwon i kine kulya, a woran na Ijun poki i ɲutu logon a renya twöju lepeɲ kilo. —Epeso 5:6

Ko mumulugga ta 'börük i yingga na ɲilo kulyaci kana, ama kone ta kon. —Yakobo 1:22

Kogwon ɲutu jore mo popo geleɲ geleɲ i karin kwe, a kulyani adi, Nan a Masia, a se mo togirje ɲutu jore. —Matayo 24:5

18

TORON JONDYA TWAN

Dene ta den adi toron lupe i na kak i kulya ti ɲuto geleɲ, a toron jondi twan, nyena a twan reki i ɲutu liɲ kogwon ɲutu liɲ a torondya. —Roma 5:12

A kirut 'dekesi kanyit narok pigge pigga gwoso ɲuto nakwan, a yuɲundyenye toron, a ko toron aje 'durjô a duma a worani a twan.

—Yakobo 1:15

Ko ɲuto tindu töili lonyit i kulya ti gwiliɲit lo na kak, ɲina jakindya lepeɲ twan, ama ko ɲuto tindu töili lonyit i kulya ti Mulökötyo Loke, ɲina jakindya lepeɲ ru se ko taliɲ. Kogwon ɲuto logon tindu töili lonyit i kulya ti gwiliɲit lo na kak

lo, lepeɲ a miriku lo Ijun, kogwon lepeɲ ti twöju saresi ti Ijun, 'diri nye ti bulö. —Roma 8:6, 7

Ɔuto logon a torondya lo mo kakarju. A ɲuro mo tine ɲonga kogwon toron na monye, a monye mo tine ɲonga kogwon toron na ɲuro. Ɔuto lo rigwo ropaki torigwo nanyit, a katoronyanit ropakine toron nanyit. —Ejikele 18:20

Yi agu ködyö lyölyöɲön ko nyonyola, kogwon lo luɲösür köju gwoso logon a twan ko aje ru köti, nye köju a likin ko aje rye köti.

—Luka 15:32

Kogwon toron robba ɲuto ko twan. —Roma 6:23a

A nye ko kulyani sona, a nye lu-
ngi ko gworo lobot adi, Lajaro, lu-
pundye kaŋo. A ŋuto logon aje
twan lo lupundye kaŋo a tora kō-
nisi ko mokosi ko bongwat nukesi,
a komoŋ nanyit inge tora ko bo-
ngo. A Yesu kulyani ko lepenat adi,
Lake ta lepey ko ti lepey iti.

—Yoane 11:43, 44

Baba nyanyar nan kogwon nan
pakindya ru nio anyen nan böŋö
nyökundyö nye. Lele ŋuto 'bayin lo
'dumaddu ru nio köyö, ama nan
pakindya ru nio gwoso nagon nan
a wakun. Nan gwon ko kido nagon
nan paji ru nio, a kōti gwe ko kido
anyen nyökundyö nye. Ŋina a ŋo

nagon Baba aje sarakin nan i ko-
ndya. —Yoane 10:17, 18

A nye iti ŋerot, a tandi par, a ka-
'dokok kulo gwo'de gwo'dan. A nye
kulyani adi, Do ŋilo titinti, nan
takindya do adi, Ŋine ki. A ŋuto
logon a twan lo ŋine ŋien a si'dani
si'da, a suluje jambu.

—Luka 7:14, 15a

Ko a lo gwon jörun lo. Nan köju a
twan soŋinana nan gwe jörun ŋupi
ŋupi, a nan gwe ko ŋaesi ti twan ko
ti pirit na mulökö. —Kweyatti 1:18

A miriku na 'dutet nagon mo te-
tela na gwe a twan.

—1 Korinto 15:26

20

SARESI TI ŊUN

[MATAT LO Kulya,] Do ködyö ti
gwon ko kulye ŋunyen kwöŋ, ama
ka'de nan.

Do ködyö ti tetenakindya mugun
nene nyömue na gigiru a gwuluet
na ŋo ti ki yu, kode ŋo ti kak ni,
kode ŋo ti pioŋ lukata.

Do ködyö ti rugwuŋöki kase i ko-
moŋ, do ködyö ti twöju se; kogwon
nan MATAT Ŋun ilot gwon a Ŋun
logon a kayinönit....

Do ködyö ti 'dindya karin ti MA-
TAT Ŋun ilot kana: kogwon MATAT
ti jaran i 'duŋökindyö na putet i
ŋuto logon 'dindya karin kanyit ka-
na lo.

Tiji tiju i 'debba na lor lo sabata

a loke, gwoso nagon MATAT Ŋun
ilot a sarji do na. Do ködyö kita pe-
rok buker, a do kondi kita inot
liq....

Bule bu munyi se ko ŋuti, gwoso
nagon MATAT Ŋun ilot a sarji do
....

Do ködyö ti tatuja ŋuto.

Do ködyö ti lubbö.

Do ködyö ti koko'ya.

Do ködyö ti liqikindyö marate ilot.

Do ködyö ti be'ya narakwan na
marate ilot;...kode dwöt lonyit,
kode kaine nanyit, kode nene ŋo
na gwon a na marate ilot.

—Nyökit 5:7-21

Kogwon ņun memet kikolin gwi-liņisi ti ņutu, a lepeņ meddi lasesi kase liņ. Pirit narwö kode mudwe logon adi 'dii 'bayin logon katoro-nyak bubulö 'dana kata.

–Eyobo 34:21, 22

ņuto ņona bubulö 'de'ya mugun i pirit nagon a lwön anyen nan gwon ti met lepeņ le? Nan MATAT lo pija. Nan ņona 'bayin lo gwon i swötön liņ ti ki ko ti kak le? ņilo a nan MATAT lo pija. –Yeremia 23:24

Nan tu da ko Mulökötyo ilot? Nan wökön i lon swöt logon do 'bayin kata? Ko nan ködyö tu ki i 'diko, do kata nyu; ko nan ködyö a tetendya dotocet nio kak yu i pirit na mulö-

kö, a do gwe kata nyu! Ama ma'di mudwe ti mukökin do nene ņo, a tukwaje loji gwoso tuparan; ko mudwe ko parara tuka'de nase 'bayin konut. –Saumajin 139:7, 8, 12

Nene ņo 'bayin i ņo liņ nagon ņun a gwe kune nagon bubulö 'de'ya mugun kanyit i komoņ. Kogwon ņo liņ a limu kana ko a banyaki koke i meta ko lepeņ. Nye lepeņ logon yi ködyö kwekwekin lepeņ kulya kaņ lo. –Ebere 4:13

Kogwon ņo liņ nagon 'de'dela mo kwekweya, a ņo gwe 'bayin nagon 'dela a lwön nagon mo ti dena a jweni koke i parara anyen memeta. –Luka 8:17

22 RIņET NA YEņON NYIN I ņUTU LO RENYA ņUN

A nan ņuro lo ņuto mo sonde malaikajin kwe, a se mo pepenundye kaņo i Tumatyan nio ņo liņ nagon tindu ņutu i köpukö, se ko ņutu liņ lo kondya arabat kilo, a mo gubakindye se i namet na kimaņ; a se mo gwine gwien a mo ņirje kala nyu. –Matayo 13:41, 42

ņutu lorok a yitö bot i pirit na mulökö, iņkoi, jurön liņ logon böböņö ņun kilo. –Saumajin 9:17

ņilo kulyaet lo geleņ lo a 'de'ya 'diko ko kak anyen möndu 'yura ko kimaņ i lor 'duņet lo putet na tukarari ņutu logon ti twöju ņun kilo. –2 Petero 3:7

Riņet nase mo gwon a körít na yeņ nyin, a se mo riköjine kaņo ko Matat i komoņ ko i kwelen na riņit nanyit. –2 Tesalonike 1:9

A ko könin ilot kode mokot ilot lo lokundya do i torondya, 'duņu lepeņ kaņo ko gubara nye pajo; bia a na'but ko do lupö ko ņun yu i ru ko mugun inot a körju, kode a ņode, lwölwöņ do gubaji ko könisi murek kode mokosi murek i kimaņ nagon ti peņa. –Matayo 18:8

Nyena a lepeņat mo iti i riņet na ti 'duddyö, ama ņutu ti löti lo ri-gwo mo tu i ru na yeņ nyin. –Matayo 25:46

Kogwon nye aje wulundyö lor logon nye mo 'dujge kulya ti gutu liŋ ti kak ko torigwo. Lepeŋ aje wulundyö guto a ka'duŋönit, a ijge tokurukin gutu liŋ adi kine kulya a gwak, kogwon nye a toŋiju lo guto i twan. —Konesi 17:31

Matat deden ko nye lwökun guto lo twöju nye kulo ada kase i möriesi. Lepeŋ deden 'de'ya guto lorok i pirit ririjet tojo ko lor 'duŋet lo putet. —2 Petero 2:9

Kogwon yi liŋ mo gwogwo'dan i komoŋ na si'daet nagon Kristo 'duŋgö putet kata na, anyen yi liŋ geleŋ geleŋ böŋö ropaki ŋo na kon yi na gwondi yi nyuŋ ko kune mugu-

nya kune, kode yi a kondya ŋo na'but kode yi a kondya ŋo narok.

—2 Korinto 5:10

ņutu liŋ geleŋ geleŋ twatwa daŋ geleŋ a kirut putet lo gwe.

—Ebere 9:27

A nan meddi guto lo twatwa temejik ko lo'di'dik gwogwo'dan i komoŋ na ŋina si'daet, a bukön ŋani ŋai. A kirut nene buk an ŋani nagon a buk nagon karin ti guto lo gwon jörun kulo a wuröki kuta na.

—Kweyatti 20:12a

Nyenagon yi liŋ geleŋ geleŋ mo totokurukin kulya kaŋ ko ņun i komoŋ.

—Roma 14:12

24

'BUSAN NA YESU KRISTO

Ama tuka'de kata a duma, kogwon 'doket nagon ņun a 'doggi guto 'bak ropet na a duma bia parik lwölwöŋ toron na kon Adama nu. Kogwon ko ködyö toron na guto geleŋ a jakindya guto jore twan, nyena bia parik a 'busan na nyarju na ņun aje baranyakindya i guto jore parik. ņina 'busan na nyarju. ņun 'doggi guto 'bak ropet ko guto geleŋ i mugun logon a Yesu Kristo. —Roma 5:15

Nyena kine kulya ti gwon i ŋo nagon guto 'de'dekan kode ŋo nagon nye kokon, ama tuŋ gwon a kulya ti ņun i yatakindya. —Roma 9:16

Kogwon ta a den 'busan na nyarju na Matat likaŋ Yesu Kristo, adi na gwondi lepeŋ a kwörinit nu, a nye kondi mugun a lomeri kogwon kulya kasu, anyen ta böŋö wora a kwörinikö kogwon tolomerian nanyit.

—2 Korinto 8:9

A 'busan na nyarju na ņun barandi barandu bia parik. Nyena gwo-so nagon tumatyan na toron jakindya guto twan na, sona köti tumatyan na 'busan na nyarju na ņun tindu guto i gwon rigwo ko ņun i komoŋ, a tindi se ru na yeŋ nyin kogwon Matat likaŋ Yesu Kristo.

—Roma 5:20b, 21

Nyenagon Ijun a jalatara konyen gerot i dijitán nagon ɲutu ti den kulya na kon se kunu, ama soɲina-na nye lo sarakindya ɲutu liɲ adi ti se liɲ i piritón liɲ löpugge töilyet.

–Konesi 17:30

Nan takindya ta adi, 'Bayin sona; ama ko ta a ko löpuggö töilyet a ta liɲ mo twatwanc sona gwoso lepeɲat.

–Luka 13:3

Löpugge ta töilyet kogwon Tuma-tyan na Ki aje yeɲundya.

–Matayo 3:2

A Petero takindye lepeɲat adi, Ta ɲutu liɲ geleɲ geleɲ, löpugge ta töilyet ko batisani ta batisa i karin ti

Yesu Kristo, anyen ta pipitöki i toronjin kasu, a ta mo wuji Mulökötyo Loke a 'dokat. Nyenagon löpugge ta töilyet ko löpukwene ta ko Ijun ni, anyen toronjin kasu bögö seyaji kaɲo. A Matat mo tindi ta diɲit toruet.

–Konesi 2:38; 3:19

Ijuto lo muggö toronjin kanyit mo ti puputuru gerot, ama nye lo tutuggö toronjin a kö'yi se lo mo pipitöki.

–Tolupesi 28:13

Kogwon delyaesi nagon po ko Ijun kine tindu ɲutu i löpuggö na töilyet anyen lwölwökö, a tine tode-lyaju se. Ama delyaesi ti na kak jondya twan.

–2 Korinto 7:10

26

PITÖKI NA TORONJIN

Ama ko ɲuto loron a löpukundyö kaɲo i toronjin kanyit liɲ nagon nye kokon kune, a 'debbi saresi kwe liɲ lo wurö, a kondi ɲo na'but i saret ko a gwak, ɲilo ɲuto 'diri gwon jö-run, lepeɲ ti twan.

–Ejikele 18:21

Ti ɲutu lorok kö'yi kikolin kase, ko ti ɲutu ti lötiöt lorok kö'yi yeyesi kase; ti lepeɲat yitwene ko MATAT ni, anyen nye bögö wowon konyen ko lepeɲat, ti se yitwene ko Ijun likaɲ ni, kogwon nye mo pipitökindyö abur.

–Yisaya 55:7

Anyen ɲutu ködyö tokuöddu i karin kanyit i jurön liɲ suluja Yerusalemadi, ti ɲutu liɲ löpugge töi-

lyet anyet toronjin kase pipitöki.

–Luka 24:47

Kogwon ko ta pipitökin ɲutu i lya-ɲesi kase, a Monye losu lo gwon ki lu köti mo pitökindye ta.

–Matayo 6:14

A na meddi Yesu yupet nase nu, a nye kulyani ko ɲuto lo bata lo adi, Ijuro lio, toronjin kunök aje pitöki.

–Marako 2:5

Mete, nan gwogwo'dan i kötumit, a totoggi totoggu. Ko lele ɲuto a yinɲa gworo lio a ɲaji kötumit, a nan mo lupöni ko lepeɲ yu, a yi mo nyesi ko lepeɲ i pirit na geleɲ.

–Kweyatti 3:20

Kogwon 'busan na nyarju na Ijun nagon jakindya ntu liq lwokit na aje pukun. Ijina 'busan na nyarju todinikindyö yi adi, ti yi renyani no nagon 'bayin a twöyösi ti Ijun kine se ko 'dekesi ti na kak, ko ti yi gwolöge i na kak i na dijit i tiju na 'börik, ko i gwon i löti lo rigwo, ko i twöju na Ijun.

—Tito 2:11, 12

Ko nyarju ta na kak kode no nagon gwon i na kak kune, a ko lele ntu nyanyar na kak, a nyarju na Ijun Monye gwe 'bayin kanjit i töili. Kogwon no liq nagon gwon i na kak kune, kweja adi,

'dekesi narok ti mugun, ko belesi narok, se ko toro'bo ti na kak nagon ntu bu'ya 'börik ko se kune, kine no ti po ko Ijun Monye yu, ama a ti na kak. —1 Yoane 2:15, 16

Ta ti jukin yiniki kogwon ta gwon gwoso wate nagon nyanyar kulye lyan. Ta a ko den le adi ntu logon nyanyar na kak kilo a merok ti Ijun? Nyena ko ntu logon a ju lo na kak lepeq kondya mugun a miriku lo Ijun. —Yakobo 4:4

Kwöni ta, toke'yi ta 'börik a loken. Wuse ta konesi kasu narok kanjo köyö i komoq; kö'yi ta torondya. —Yisaya 1:16

28

YUŊE LUDUKÖTIYO

A nan mo tindi ta töilyet ludukö, a mo tindi yeeesi ludukö kasu i mugunya; a nan mo 'dumaddi kanjo töilyet logo gwoso jurupö kasu i mugunya a tindi ta töilyet ti mugunya. —Ejikele 36:26

Ko ta deden adi lepeq a lo rigwo, ta agu ködyö kukurun adi, ntu liq lo kondya 'bura kilo a gwajik ti Ijun. Yi deden adi ntu logon Ijun lo yuŋundyö lo ti yeŋon kondya toron, ama a Ijuro lo Ijun lo tiji lepeq, a Ijilo Loron line 'bo'yu lupoq. —1 Yoane 2:29; 5:18

Ta aje tokela a ntu ti Ijun, ta aje tiki i gwon a lo rigwo ko Ijun i komoq i karin ti Matat Yesu Kristo

se ko i riŋit na Mulökötyo lo Ijun likaq. —1 Korinto 6:11b

A Yesu waddi lepeq adi, ... ko lele ntu a ko yuŋwe köti a ludukötyo, a nye tine met Tumatyan na Ijun. —Yoane 3:3

Nyenagon ko lele ntu gwon ko Kristo i mugun, nye aje gweya a ludukötyö; kulya ti 'beron kune aje 'duddyö, mete, no liq gwe a ludukö. —2 Korinto 5:17

Ta aje yuŋwe a ludukö. Yuŋwe nasu ti gwon a na na mugun nagon 'bu'burön na, ama a na yeyenon. Ta aje yuŋwe kogwon kulyaet lo Ijun logon gwon jörun lo do yeyenon.

—1 Petero 1:23

Ta köju a twatwa kogwon lyañesi kasu se ko toronjin kasu. A nye toñiji yi i pirit na gelej ko Kristo Yesu, a tosi'dakindye yi i pirit na gelej ko lepeñ ki yu i kak nagon ti meta. —Epeso 2:1, 6

Nye lepeñ lo 'doggu toronjin kañ kanyit i mugun i ködini, anyen yi böñö twatwa i kulya ti toron ko anyen ruru i kulya ti löti lo rigwo. Ta aje tobiala kogwon 'dikasin kanyit na 'bitöki kune. —1 Petero 2:24

Ta aje toñiyu i twan ko Kristo i pirit na gelej; nycnagon tindi ta töilyet kasu i ga'yu na ño na gwon ki yu kunu, i pirit nagon Kristo gwon kata nu si'da i könin lutaten

lo ñun. Ti yeyeesi kasu tirikuni ño na gwon ki yu kunu, ti gwon i ño na gwon i na kak kune. Kogwon ta aje twatwa, a ru nasu inñe 'delaki ko Kristo i mugun, inñkoi, ko ñun i mugun. A ko Kristo logon a ru ni-kañ lo a kweya, a ta köti mo kweyani ko lepeñ i pirit na gelej i po nanyit ko minyo. —Kolosa 3:1-4

'Bayin sona kwön! Yi aje twatwa yi gwe 'bayin i kulya ti toron, a yi kirut yeje gwolog i toron kata ada? Nyena köti dene ta den 'hörük adi ta aje twatwa a gwe 'bayin i kulya ti toron, ama ta gwiligara jörün a ti ñun ko Kristo Yesu i mugun. —Roma 6:2, 11

30

GWIILIJET NA YEJ NYIN

Kogwon ñuto logon weja ño ti mugun na na kak lo, lepeñ mo köti ñerja ño nagon 'bu'burön kune ti mugun na na kak, ama nye logon weja ño nagon a ti Mulökötyo Loke lo, lepeñ mo ñerja ño nagon a ru na yeñ nyin kune nagon a ti Mulökötyo. —Galatia 6:8

Nyena gwoso na 'bilikindye Mose munu ki i yöbu nu, nan ñuro lo ñuto agu ködyö mo 'bi'biliki ki köti, anyen ñutu liñ logon yuyup nan kilo böñö gwon ko ru na yeñ nyin köyö i mugun. —Yoane 3:14, 15

Ñuto logon yuyup ñilo ñuro gwon ko ru na yeñ nyin; nye logon ti twö

ñilo ñuro mo ti met ru na yeñ nyin, ama woran na ñun mo si'da ko lepeñ. —Yoane 3:36

Ñina a ru na yeñ nyin anyen se deden do logon a ñun gelej ko a gwak, se ko nan Yesu Kristo logon do aje sunyun lo. —Yoane 17:3

Ama ñun 'dogga ñuto 'bak ropet ko ru na yeñ nyin ko Matat likañ Yesu Kristo i mugun. —Roma 6:23b

'Diri 'diri nan takindya ta adi, ñuto lo yinga kulyaesi kwe, a yuhbe lepeñ lo sunyundyö nan lo, gwon ko ru na yeñ nyin, a nye mo tine 'duñöki putet, ama aje laggu twan tojo ko ru. —Yoane 5:24

I ɲina Mulökötyo lepeɲ morja ko töilyet kaɲ tuggö adi yi a ɲwajik ti ɲun.

—Roma 8:16

Kulya na tokor ɲun kune gwon sona adi, nye a tindu yi ru na yey nyin, a ɲina ru gwe ko ɲuro lonyit i mugun. ɲuto logon gwon ko ɲilo ɲuro, lepeɲ gwon ko ɲina ru. Nye logon 'bak ɲuro lo ɲun lo, lepeɲ 'bak ɲina ru. Nan wurökindyö ta logon a yubbö karin ti ɲuro lo ɲun kilo kine kulya.

—1 Yoane 5:11-13a

I ɲina yi deden adi yi gwoloɲ kanyit i mugun, a nye gwoloɲe kayaɲ i mugunya, kogwon nye a tikin yi i ɲarundya na Mulökötyo lonyit.

—1 Yoane 4:13

A kita na löti lo rigwo mo tindi taliɲ, a 'dutet na löti lo rigwo mo jondi gwon taliɲ 'bak kujönö na kulya narok ɲupi.

—Yisaya 32:17

Nyena kogwon ta a ɲwajik ti mede na, ɲun aje sunyundyö Mulökötyo lo ɲuro lonyit kayaɲ i töilyet, lo lullugu adi, Aba, Baba!

—Galatia 4:6

ɲuto logon a wuju saresi kwe a 'debhi se lo, nye ɲilo lo nyanyar nan lo; a Baba mo nyarji ɲuto logon nyanyar nan lo, a nan köti mo nyarji lepeɲ a mo kwekindye lepeɲ mugun nio.

—Yoane 14:21

I ɲina yi a den adi yi deden lepeɲ, ko ködyö yi 'de'dep saresi kanyit.

—1 Yoane 2:3

32

GWOLOŊ NA KRISTO KO ɲUTU
I MUGUN TINDU LYÖŊÖN

Nan aje jamakin ta kine kulya anyen lyöŋön nio böŋö gwon kasu i mugunya, ko anyen lyöŋön nasu böŋö jojore. Soɲinana nan lo iti konut yu: a nan jambi kine kulya na gwondi nan nyuɲ i na kak, anyen lyöŋön nio böŋö jojore kase i mugunya.

—Yoane 15:11; 17:13

Do a kwekindya nan kiko lo tu i ru; lyöŋön duma kata konut i komoɲ, lyöŋesi na yeyeyon nyin gwon konut i könin lutaten.

—Saumajin 16:11

Nyenagon a ta mo 'yilundye pioɲ i kidia lwökesi ko lyöŋön.

—Yisaya 12:3

Nan a 'bikiki i ködini na görö ko Kristo i pirit na geleɲ, nyena ti gwon a nan lo gwoloɲ, ama Kristo lo gwoloɲ köyö i mugun. Gwiliɲit logon nan soɲinana gwigwiliɲi i na mugun lo, nan gwoloɲ kogwon yubbö nio na ɲuro lo ɲun, logon aje nyarju nan a iɲge pakindya mugun kogwon kulya kwe lo.

—Galatia 2:20

Ta nyanyar lepeɲ ma'di ködyö ta a ko met lepeɲ; ta yuyup lepeɲ ma'di ködyö ta a ko met lepeɲ, a ta lyöŋi lyöŋön ko lyöŋön a duma parik nagon kulya kanyit ti bulö jama, ama gwon ko bulet a duma nagon po ki.

—1 Petero 1:8

Ama ko ta mo ti yinga gworo lo MATAT, ama a laundye saresi ti MATAT, nyena a könin lo MATAT mo möroni ko ta, gwoso na möroni nye ko merencyjin kasu köju nu. -1 Samuele 12:15

Ta 'diri deden adi ko ta a tindu 'bürük gwoso 'dupi i kitakindya ko i twöju na lele guto, a ta 'diri gwe a 'dupi ti lepen logon ta twötwö lo. Ko ta kitakindya toron, a 'dudet nanyit gwe a twan, ama ko ta a katwöyök ti Nun, a 'dudet nanyit tindi ta i gwon rigwo kanyit i komon.

-Roma 6:16

A mo tindi ta lo sasanya kilo yukan se ko yi köti. Nye mo kondya

sona na kweyene Matat Yesu ki yu se ko malaikajin kanyit ti riñit nu. Lepen po ko kimañ na tutule i ringa na guto logon ti den Nun se ko guto logon ti twöju Lone Lo-'but lo Matat likan Yesu kilo. Riñet nase mo gwon a körit na yep nyin, a se mo riköjine kaño ko Matat i konon ko i kwelen na riñit nanyit. -2 Tesalonike 1:7-9

Meddi ta, i lo lor nan a tindu kasu i komon ko 'boriet ko lömit. Ko ta a yinga saresi ti MATAT Nun losu logon nan sarji ta i lo lor kulo, a ta mo 'boriani 'boria; ama ko ta ti yinga saresi ti MATAT Nun losu.... -Nyökít 11:26-28a

34 TOKORJU NA KRISTO 'DE'DEKARIKIN

Anyen guto liñ tukun kaño adi, Yesu Kristo a Matat, anyen Nun Monye bubula. -Pilipoi 2:11

Nyena guto liñ geles geles logon ruggö nan ko guto i komon, nan köti mo ruruk lepenat ko Baba lo gwon ki lu i komon; ama ko na lo renya nan ko guto i komon, nan köti mo rerenya lepen ko Baba lo gwon ki lu i komon. -Matayo 10:32, 33

Ko guto logon tuggö adi Yesu a Nuro lo Nun, Nun gwolon kanyit i mugun a nye gwolon ko Nun i mugun. -1 Yoane 4:15

I nina ta bubulö gwulu'yu Mulökötyo lo Nun; kweja adi, mulökö liñ

logon tuggö adi Yesu a Masia logon a po i na kak a guto kilo, se a ti Nun. -1 Yoane 4:2

Kogwon ko do a tuggö ko kutuk inot adi, Yesu a Matat, a do inge yup konut i töili adi Nun a tonju lepen i twan, a do mo lwököni lwökö. Inkoi, guto yuyup kanyit i töili a Nun tetenakindye lepen i gwon rigwo kanyit i komon, a njilo guto tuköddi yupet nanyit kaño ko kutuk nanyit a lwököni lwökö. -Roma 10:9, 10

Nuto lo renya Nuro lo Nun lo 'bak Nun Monye, Nuto lo ruggö Nuro lo Nun lo lepen köti gwon ko Nun Monye. -1 Yoane 2:23

Nyena a Mulökötyo Loke nyömöddi Yesu i yöbu nagon ŋutu 'bayin kata anyen kaŋöönit temba lepeŋ. A Yesu kulyani ko lepeŋ adi, lŋgo, Satani! kogwon a wurö adi, Do ködyö kugga Matat Ŋun ilot a kitakindye lepeŋ ka'de. A kirut kaŋöönit kö'yi lepeŋ, a malaikajin lo pondi a kitakindye lepeŋ.

—Matayo 4:1, 10, 11

Kune gwe a kulya ti 'dutet, adi, Gwe ta a logo ko Matat likaŋ i mungun, togo'yi ta 'börik ko riŋit nanyit. Jupukindye ta tito liŋ ti Ŋun nagon a möriesi, anyen ta bubulö gwo'dan go i mumulukesi ti ŋilo kaŋöönit.

—Epeso 6:10, 11

Kogwon tito möriesi logon yi möröri gor likaŋ kulo ti gwon a tito ti na kak, ama kilo tito möriesi gwon ko riŋit na po ko Ŋun anyen körörikin piritön nago na titiyu. A yi körji renyesi.

—2 Korinto 10:4

Suluja i sullet lepeŋ a katatuanit, a lepeŋ tinc gwi'dikin i to'diri, kogwon lepeŋ 'bak to'diri. Na jambi nye 'burönö na, a nye jambi gwo-so na gwondi nye a 'burönit na, kogwon nye a 'burönit ko a monye 'burönö liŋ.

—Yoane 8:44b

A nan köti pitökindye... an Satani te'ya yi, kogwon yi deden adi lepeŋ a kamumulukanit.

—2 Korinto 2:10b, 11

36

TELA NA SATANI

Ŋuto logon yeŋon a kakonanit lo toronjin, lepeŋ a ŋuro lo ŋilo kaŋöönit; kogwon ŋilo kaŋöönit a katoronyanit suluja i suluwa na ŋo liŋ. Kwe nagon Ŋuro lo Ŋun a pukun na anyen körju konesi ti ŋilo kaŋöönit.

—1 Yoane 3:8

Nyo nagon bubulö koraddu yi kaŋo i nyarju na Kristo na yi? Ŋona a yöyöŋesi le? 'Bayin. Kode gwon i nagusu? 'Bayin. Kode toloverian? 'Bayin. Kode sasanyesi? 'Bayin. Kode dyaŋ? 'Bayin. Kode gwon a limu kana? 'Bayin. Kode gwon i kutuk na twan? 'Bayin. Kode tatua ko bandu? 'Bayin. 'Bayin, kine ŋo ti bulö koraddu yi

kaŋo ko Kristo, kogwon i kine kulya liŋ yi a katelak parik kogwon nye logon nyanyar yi lo.

—Roma 8:35, 37

Nan sondu do i ŋaju na konyen kase anyen se löpukundyö kaŋo i mudwe tojo i parara, ko i löpukundyö i riŋit na Satani tojo ko Ŋun ni, anyen toronjin kase böyö pipitöki anyen morja ko ŋutu logon Ŋun a wulun a kanyit kulo kogwon yubhö nase na nan.

—Konesi 26:18

Soŋinana na gwe a diŋit 'duŋet na kulya ti ŋutu ti na kak; soŋinana matat lo na kak mo gubaji kaŋo.

—Yoane 12:31

Ma'di ko nan jambu ko kutusen ti gutu kode ti malaikajin, ama ko nan 'bayin a kanyaranit, a nan gwe gwoso lugutöt lo wojon parik kode gwoso re na jujulö adi gwaq gwaq.
-1 Korinto 13:1

Ama ludweki ti Mulökötyo ko guto i töili gwon a nyarju, lyönön, gwon taliq, gongga taliq, gwon a lo-'but ko guto, 'busan, yubbö na ye-yejon, töili lo lilik, tenggu na mugun.
-Galatia 5:22, 23a

Ko ta nyanyar nan ta 'de'dep saresi kwe.
-Yoane 14:15

Ko guto logon kulya adi, Nan nyanyar Ijun, kudyakan a mandi lugaser, lepeq a 'burönit; kogwon

nye logon ti nyar lugaser logon nye aje met lo, qilo guto ti bulö nyarju Ijun logon nye a ko met lo.

-1 Yoane 4:20

Ko qina kwe a guto liq mo den den adi ta a guto kwe kajujumuk ko ta tutunyar ko 'börük.

-Yoane 13:35

Yi a den adi yi aje lwönöddu kago i twan tojo i ru, kogwon yi nyanyar lugasirik. Nye logon ti nyarju lo lepeq yejon i twan.

-1 Yoane 3:14

Kogwon nyarju nikaq na Ijun gwon sona adi, yi 'de'dep saresi kanyit, a saresi kanyit tine ri'di-kindya yi go.

-1 Yoane 5:3

38

NIEN NA YESU KRISTO

A nagon Yesu aje nien i twan ko-'bure kobubut i lor lo Sabata lo Yudayaki i kotumalu nanyit nu, a nye puköki a kokwe ko Maria na po Magadala, nagon nye köju a rikörö mulökö lorok buryo kajo ko lepeq i mugun nu. -Marako 16:9

Yi aje met kulya liq nagon nye a kon i jur lo Yudayaki se ko i Yerusalem. A guto inqe tatu lepeq i 'bikikindyö na lepeq i ködini ki. Ama i lor tomusala lonyit Ijun a toqi lepeq i twan, a inqe tikin lepeq i met. Ti gwon a guto liq lo meddya lepeq, ama ka'de yi logon Ijun a wulun a kokwe a katokorok kulo. A yi inqe nyesu ko a möju ko

lepeq i pirit na geleq i mukök nagon nye aje nien i twan nu.

-Konesi 10:39-41

A i mukök na perok budök a guto ti Yesu kajujumuk kulo köti momorakindyö kadi, a Toma gwe ko lepeqat i pirit na geleq. A kötunitön inqe kikinutu, ama a Yesu lo 'dure, a gwo'de kase kiden, a rome ko se adi, Ti taliq gwe ko ta. A kirut a nye kulyani ko Toma adi, Riyu morinet ilot ni ko meddi kö-nisi kwe; riyu könin ilot ko suki kö-yö i merete. An do ko gwon a kadyadyalanit ama yupe yup. A Toma waddi lepeq adi, A, pon Matat lio, Ijun lio! -Yoane 20:26-28

Kogwon dijit mo popo nagon ŋutu liq logon gwon i gulömö kulo mo yingc gworo lonyit nu, a se mo lupundye kaŋo, se logon aje kondya 'bura kulo mo ŋijien a gwe jörun, ama se logon aje kondya arabat kulo mo ŋijien a 'duŋökine putesi.
 -Yoane 5:28b, 29

Ta ŋona ti den adi yi liq lo batisa ko Kristo Yesu i mugun kulo a batisa anyen morakindya i twan nanyit le? Kweja adi ŋina batisimo nikaj a tomorakindya yi i twan nanyit, a yi inge nuka ko lepeŋ i pirrit na geleŋ, nyena gwoso nagon minyo lo Ŋun Monye a toŋiju Kristo i twan na, a yi köti mo wöroni

ko gwiliŋit ludukötyo. Kogwon ko yi a morja ko lepeŋ i twatwa gwoso na twaji lepeŋ nu, a yi mo köti morji ko lepeŋ i toŋiyu i twan gwoso na toŋiuri lepeŋ nu. Amo ko Kristo gwon kasu i mugunya, ma'di nagon mugunya kasu a twatwa kogwon toron, ama ködudwölön kasu gwon jörun kogwon Ŋun a tindu ta gwon rigwo kanyit i komoŋ. A ko Mulökötyo lo Ŋun lo toŋiju Yesu i twan lo gwoloŋ kasu i mugunya, a nye lo toŋiju Kristo Yesu i twan lo mo köti toruje mugunya kasu na 'huburön kine, kogwon Mulökötyo lonyit lo gwoloŋ kasu i mugunya ŋilo.
 -Roma 6:3-5; 8:10, 11

40

TOKELAN KO MATAT

Kogwon nye aje po i ŋarakindya na ŋutu kanyit, ko aje lwöggü se. Adi, nye mo lwölwökun yi i könisi ti merok kaŋ, a yi kitakindye lepeŋ 'bak kujönö, i kelan ko i torigwo kanyit i komoŋ i perok liq logon yi gwogwoloŋgi kulo.
 -Luka 1:68b, 74, 75

Nyena ti yi toke'yi ta 'börik i lut liq nagon toluddya mugun se ko töili kune, anyen yi gwon a loke 'bukuluŋ i kugga na Ŋun.
 -2 Korinto 7:1b

Lunasirik, kune gwe a kulya ti 'dutet adi, gwoso na denundye ta kayaj ko ta agu ködyö gwoloŋ ada i tulyöŋgu na Ŋun, nyena yi momo-

'yu ta ko kukuju ta ko Matat Yesu i mugun adi, möröddi ta ŋerot bia parik gwoso na kondi ta na. Kogwon ta a den ko yi tindu ta kulon saresi i karin ti Matat Yesu. Kogwon Ŋun 'de'dekan adi ta ködyö gwon a loke ko tetey 'börik i towütön. Ta liq geleŋ geleŋ ködyö deden ko ta tiju mugunya kasu ada anyen gwon a nake ko twötwö se. Kogwon Ŋun a luŋun yi i kelan ti gwon i tolutan.
 -1 Tesalonike 4:1-4, 7

Nye lo luŋgu ta lo a loke, nyena köti gwe ta a loke i ŋo liq. Kogwon a wurö adi, Ta ködyö gwon a loke kogwon nan a loke. -1 Pctero 1:15, 16

Nyenagon Yesu kōti a ŋonga ka-
ŋo i kōtūmit na mariŋ na kōji, a-
nyen nye bōŋō toke'ya ŋutu ko ri-
ma kanyit. —Ebere 13:12

A kokwe nagon kak a ko nyuŋ
gweya nu, lepeŋ a wulundyō yi ko
Kristo i mugun, anyen yi kōdyō
gwon a loke 'bak yuyuket kanyit i
komoŋ. Kogwon lepeŋ aje nyar yi.
Ta kōdyō jupukindya tōilyet lu-
dukō logon ŋun a gweja kulo a
gwuluet nanyit, logon a kelaji ko
lōti lo rigwo ko i kelan nagon po i
kulya 'diri. —Epeso 1:4; 4:24

A kiko lo 'du'dulu mo gwe nyu,
a nye mo luŋuni a Kiko Loke lo
ŋun; a ŋutu lut mo tine lwōŋōddu

kata, a ŋilo kiko mo gwe a lo ŋutu
logon wōrō kata, ŋutu lu'bōŋ mo
tine girara nyin. —Yisaya 35:8

Ko yi tutuk toronjin kaŋ kaŋo,
lepeŋ a lo rigwo ko a lo yiyiniki i
pitōkindyō na yi i toronjin kaŋ ko
i toke'ya na yi i ŋo narok liŋ.
—1 Yoane 1:9

A ko kine ŋo liŋ mo lusökō sona,
ta kōdyō gwon a kulon ŋutu i gwi-
liŋisi kasu? Ta kōdyō gwolon a ŋutu
loke lo twōju ŋun. —2 Petero 3:11

Purje ta MATAT adi karin kanyit
bubula; dulakine ta kak ko MATAT
i komoŋ a jupu ko hoŋgwat na-
kwekwelen. —Saumajin 29:2

42 ŋUTU LO JORE KO MULÖKÖTIYO

A ko ta logon a ŋutu lorok kulo
deden tindu ŋwajik kasu ŋo na-
'but, a bia parik Monye losu lo
gwon ki lu mo titin ŋutu logon a
pija lepeŋ kulo Mulökōtyo Loke!
—Luka 11:13

A nagon se aje jo kwakwaddu
nu, a pirit nagon se a momorja
kata na hōndi hōndu, a se liŋ iŋge
jore ko Mulökōtyo Loke, a jambi
kulyaet lo ŋun ko topurwan.
—Konesi 4:31

A nan mo tindu mulökōtyo lio
kasu i mugunya, a nan mo tindu ta
i wōrō kōyō i saresi lo wurō kulo,
ko i tiriku i 'debba na jujuwesi
kwe. —Ejikele 36:27

'Diri ko Mulökōtyo lo ŋun gwo-
lon kasu i mugunya, a ta tine gwo-
lon gwoso i kulya ti gwiliŋit lo na
kak, ama gwolon gwoso i kulya ti
Mulökōtyo. 'Diri ko lele ŋuto 'bak
Mulökōtyo lo Kristo nye 'bayin a
lonyit kwōŋ. —Roma 8:9

Ama ta mo wuju riŋit ko Mulö-
kötyo Loke a pokin kasu loki.
—Konesi 1:8a

A kajujumuk iŋge jore ko lyōŋōn
se ko Mulökōtyo Loke.
—Konesi 13:52

Ko meran ta ko yawa kogwon kō-
rju ŋutu. Ama kōlumbō jorene ta
ko Mulökōtyo Loke. —Epeso 5:18

MATAT gwon nyona ko ŋutu logon tiiŋyet kase a 'be'beleŋo kilo, a nye lwöggi se logon 'bak yenet kilo.
-Saumajin 34:18

Kogwon künisi kwe a gweja kine ŋo liŋ, a kine ŋo liŋ gwe a kwe, nan MATAT lo kulya. Ama ŋuto logon nan memet lo a lomeri ko a muyukaji kak kanyit i ködudwö, logon böböndu kogwon kulyaet lio.
-Yisaya 66:2

Julin kwe lo nyanyara, ko sörju ta i ŋo na pokin i temba na ta gwoso na tembi kimaŋ na, adi ŋina ŋo a ŋo sörriŋ nagon a pokin kasu ki. Nyena gwoso na ŋarundye ta ŋoŋesi ti Kristo na lyöŋi, ta lyö-

ŋön, anyen molu na kweyari lepeŋ ko minyo lonyit nu, a ta mo nyolani nyola ko lyöŋön a duma.
-1 Petero 4:12, 13

A nye mo seji ŋolitan liŋ kase i konyen; a twan, ko delya, ko gwi-en, se ko mien mo köti gwe 'bayin kwöŋ; kogwon ŋo ti 'beron kune aje 'baka.
-Kweyatti 21:4

Yendi MATAT ko kondi 'bura; gwoloŋe i lo jur, si'dani 'bak kujö-nö.
-Saumajin 37:3

Ama a kokwe ga'yi ta ga'yu anyen lepeŋ lo tumatyan ko ta, köti anyen ta kondya löti lonyit lo ri-gwo, a kirut kine ŋo liŋ mo 'yala-kine ta.
-Matayo 6:33

44

MILYEJIN I SE LO TEMA

Nyena kogwon lepeŋ ko mugun nanyit a tema ko ŋoŋesi, nye bubulö ŋarakindya ŋutu logon a tema ko möriesi kilo.
-Ebere 2:18

A i diŋit a na'dit a ŋun logon taliŋ gwon ko lepeŋ lo mo tindi ta i ryokakindya na Šatani kak.
-Roma 16:20a

Na laŋaddi do i kiden na törön nu a nan mo gwe ko do, iŋkoi, na laŋaddi do i kiden na karya nu a se mo tine mulu do; na wöröri do i kiden na kimaŋ nu a do mo tine 'yura.
-Yisaya 43:2a

Nene mörit 'bayin na pokin kasu lwölwöŋ na pokin i ŋutu liŋ.

ŋun yiyiniki i ŋo liŋ, a lepeŋ mo tine kölökin ta i tema lwölwöŋ riŋit nasu, ama lepeŋ mo kwekwekin ta kiko logon ta rwöddi kaŋo i ŋina mörit kata, anyen ta bubulö ŋoŋga.
-1 Korinto 10:13

Kogwon yi deden adi ŋutu logon nyanyar ŋun, logon nye a luŋun gwoso i yeyeet nanyit kulo, ŋun kikita ko se i ŋo liŋ i tetenakindya na se ŋo na'but.
-Roma 8:28

ŋilo koane duma likaŋ ti gwon a ŋuto logon ti bulö dendya tomunyan nikaŋ, kölumbö nye a ŋuto logon a tema ko möriesi i ŋo liŋ nagon a temarikin yi, ama nye a ko torondya.
-Ebere 4:15

Ɔuto lo te'ya lo kine ɲo mo gwon a kanyit lomore, a nan mo gwe a Ɔun lonyit, a nye mo gwe a ɲuro lio.

–Kweyatti 21:7

Ɔuto logon a te'ya lo, nan mo tenakin lepeɲ a togwi'diet lo kadi na Ɔun lio, a nye mo kōti tine tu kaɲo kata asut. A nan mo wurō-kindye karin ti Ɔun lio kanyit i mugun, se ko karin ti kōji na Ɔun lio, nagon a Yerusalem a ludukōtyo nagon a po kak ki yu ko Ɔun lio. A nan kōti mo wurō-kindye karin kwe ludukō kanyit i mugun.

–Kweyatti 3:12

A Ɔuto logon a te'ya lo mo jupuni bongwat nakwe, a nan mo tine

seyara karin kanyit kaɲo i buk na ɲutu lo gwon jōrun na; a nan mo rugge karin kanyit ko Baba i komoɲ ko i komoɲ na malaikajin kanyit.

–Kweyatti 3:5

Ɔuto lo gwon ko swō lo ti nye yi-ɲge ɲo nagon Mulōkōtyo Loke a takin kanisajin kune. Ko Ɔuto logon a te'ya lo, nan mo 'bu'burukin i nyesu na ludweki ti kōdini toruet lo gwon i Melesen nakwekwelen na Ɔun lo.

–Kweyatti 2:7

Ɔuto logon a te'ya a 'debbi kitajin kwe tojo ko 'dutet lo, nan mo 'burukin lepeɲ i tumatyan i jurōn liɲ.

–Kweyatti 2:26

46 ƆUN, JAMBU KOYI I KULYA TI YANDU

Ko Ɔuto nakwan a yema ko lalet, saret adi lepeɲ gwon a na lalet lonyit na gwondi nye jōrun nu, ama ko lalet aje twan, a ɲilo saret gwe 'bak riɲit ko lepeɲ. Ama nagon ko nye a si'da ko lele Ɔuto na gwondi lalet lonyit nyuɲ jōrun nu, a nye luɲuni a kalupe, ama ko lalet lonyit a twan, ... a ko nye a yema ko lele Ɔuto a nye gwe 'bayin a kalupe.

–Roma 7:2,3

Nan sarju ɲutu logon aje yemba kilo, 'bayin a nan lo sarju ama a Matat lo sarju, adi, nakwan nagon aje yema na kōdyō ti bulō yandu lalet lonyit, ama ko nye a yandu lalet lonyit, a ti nye gwe ti

yema ko lele Ɔuto, hia ti nye kōti morundye ko lalet lonyit ni. Ti lalet lonyit kōdyō gwe ti yandu nakwan nanyit. Ɔuto nakwan agu kōdyō si'da ko lalet lonyit nagon lalet nyuɲ gwon jōrun nu, ama ko lalet a twan, a ɲina nakwan gwe a luitōt i yema ko lele Ɔuto logon nye 'de'dekan, ama tuɲ ko Matat i mugun.

–1 Korinto 7:10, 11, 39

Kōlumbō nan takindya ta adi, I ɲutu liɲ geɲeɲ geɲeɲ Ɔuto logon yandu nakwan nanyit ake yandu ko a rye i lupō, a nye tindi lepeɲ wora a kalupe, a ko ɲa lo yemba Ɔuto nagon aje yanya na kōti a lup lepeɲ.

–Matayo 5:32

A ko nan a tu i tetenakindya na ta pirit, a nan mo yitweni yitwe köti i dokundya na ta a jongo ta köyö yu, anyen ta köti si'da ko nan i pirit na gwondi nan kata nu.
-Yoane 14:3

Kogwon ko guto logon kwe nanyit yuyu i kulya kwe, se ko i todinesi kwe i na toberon na guto logon a paju Ijun ko a lorok kulo, a kwe nio na Ijuro lo guto köti mo yune yu i kulya kanyit, na pondi nan ko malaikajin loke i pirit na geleŋ i minyo lo Baba nu.
-Marko 8:38

Ta lo nyanyara kilo, yi sojinana gwe a ŋwajik ti Ijun, ama a ko

nyuŋ kweya ko yi molu gwon ada, ama yi deden adi ko nye a kweya a yi mo gwe gwoso lepeŋ, kogwon yi mo memet lepeŋ gwoso na gwondi nye na. Nyena guto liŋ logon yendu Kristo kilo ködyö toke'ya 'börök gwoso na gwondi nye a loke na.
-1 Yoane 3:2, 3

Ta köti ködyö gwon ajo, kogwon nan Ijuro lo guto mo popo i diŋit nagon ta a ko yendi nan nu.

-Luka 12:40

Kogwon nan Ijuro lo guto mo popo ko malaikajin kwe i pirit na geleŋ i minyo lo Baba, a kirut a nan mo ropakindye guto liŋ gwoso i konesi kase. -Matayo 16:27

48 KULYET LO IJUN

Kogwon guto 'bayin logon a wakundya keju, ama Mulökötyo Loke lo ri'dikindya lepeŋat i jambu na kulyaesi lo po ko Ijun.

-2 Petero 1:21

Wuresi liy nagon Ijun lo yukundya kanyit i kutuk kine gwon ko 'bulit i todinörikin, ko i ririŋarikin, ko i yuyukörikin, ko i tojumuki'e na guto i löti lo rigwo.

-2 Timoteo 3:16

Kulyaesi kulök gwon a lombo anyen nan bubulö wörö 'bura, ko a parara köyö i kiko.

-Saumajin 119:105

KWAKWADI KO PITIKINDYÖ

Ta ködyö kwakwaddu sona adi, Baba likan lo ki, Ti karin kunök bulani hula, Ti tumatyan inot po, Ti ŋo nagon do 'de'dekan kune ti konani kona i kak ni gwoso na konari se ki yu nu. I lo lor tiki yi kinyo likan lo lor; Pitöki yi i ŋo nagon yi a kondya arabat kune, gwoso nagon yi köti a pitökindye guto logon a konakindya yi arabat kulo na; An do ko tikin yi i tema, ama lwöki yi i ŋilo loron. Kogwon ko ta pipitökin guto i lyaŋesi kase, a Monye losu lo gwon ki lu köti mo pitökindye ta. -Matayo 6:9-14

KIKO LO ņUN LWÖKIT

Nan 'dek kalwökönit.

Kogwon ņutu liņ a torondya, lepeņat a karakin kiden a gwe a ko kek ņo nakwekwelen nagon ņun 'de'deggi na. –Roma 3:23

Kristo a twan kogwon kulya kwe.

Kogwon Kristo köti a twan daņ gelej a 'dutet kogwon toronjin kaņ; lepeņ a ņuto lo'but a iņge twan kogwon ņutu lorok anyen jo-ņga yi ko ņun yu. –1 Petro 3:18a

Nan 'dek löpugö i toronjin kwe.

Nyenagon löpugge ta töilyet ko löpukwene ta ko ņun ni. –Konesi 3:19a

Ti nan wune wu Yesu ko yupet.

Ama ņutu liņ logon a wu lepeņ ko a yup karin kanyit kilo, nye titikin lepeņat kido anyen wora a ņwajik ti ņun. –Yoane 1:12

Nan gwe ko to'diri na lwökkit nio.

ņuto logon gwon ko ņilo ņuro, lepeņ gwon ko ņina ru. –1 Yoane 5:12a

'Diri 'diri nan takindya ta adi, ņuto lo yiņga kulyaesi kwe, a yubbe lepeņ lo sunyundyö nan lo, gwon ko ru na yeņ nyin, a nye mo tine 'duņöki putet, ama aje langgu twan tojo ko ru. –Yoane 5:24

If you are interested in receiving additional Scripture booklets, write to the publisher in English at the address below or order [online](#):

World Missionary Press, Inc.
P.O. Box 120
New Paris, Indiana 46553-0120 U.S.A.

[World Missionary Press Home Page](#) | [Go to the Top of This Page](#)